

HAT-KONFERANSEN

- Frihet betyr frihet for alle!

- Vi er her til tross for det akutte behovet for å være i Sør-Afrika. Til denne konferansen bringer vi med oss håpene til millioner av mennesker, som ber til Gud om at den skal bidra til å gjøre slutt på

deres lidelser, så den sør-afrikanske frigjøringsleder Nelson Mandela i sitt hovedinnlegg på hat-konferansen i Oslo i går.

TORBjørn FÆRØVIK

Mandelas innlegg var imøtesett med stor interesse, og den 74 år gamle eks-fangen fra Robben Island skuffet ikke. Med stor velvilje og sterkt engasjement lovet han å forvandle Sør-Afrika til et demokratisk samfunn med frihet for alle. Også for landets hvite minoritet.

Ingen betydning

- Vi skal bygge et samfunn hvor hudfargen ikke lenger skal ha noen betydning, forsikret han.

Med styrke understreket Mandela at det ikke nytter å bekjempe hatet effektivt uten å gå løs på de mange akutte problemene i dagens verden - sult, hjemløshet, analfabetisme, uvitenhet og sykdom. Derfor har vi et felles ansvar for å fjerne det store gapet mellom rik og fattig, mellom øst og vest og mellom nord og sør.

Vellykte møter

Mandela tok deretter for seg situasjonen i Sør-Afrika, der den hvite mindretalls-regjeringen omsider har innledet forhandlinger med African National Congress (ANC).

- Vi har hatt to vellykte møter mellom regjeringen og ANC, i Groote Schuur og i Pretoria. Som et uttrykk for god vilje og ønske om forsoning kunngjorde ANC ved avslutningen av Pretoria-møtet at den væpnede kampens tid var forbi. For sin del sa regjeringen seg villig til å søke en løsning på volden, som på det tidspunkt først og fremst var begrenset til Natal.

Beklagelig

- Det er ytterst beklagelig at den pågående voldsbølgen har spredd seg til mange deler av landet med en råskap som vi aldri før har vært vitne til. Det første større sammenstøtet fant sted 22. juli, da kamper brøt ut i Sebokeng etter et folkemøte blant inkatha-folket. Bare på denne dagen ble

over 30 mennesker drept, mens ytterligere 50 mennesker ble såret. Siden den gang er flere hundre mennesker blitt drept og tusener såret.

- Det som synes klart, fortsatte Mandela, er at krefter som var motstandere av vårt siste fredsinitiativ, sto bak disse siste voldsutbruddene. Deres strategiske mål er å undergrave den prosess vi så møyssommelig har understøttet. Volden skal imidlertid ikke få lov til å avspore oss fra forhandlingsveien.

Sanksjoner nødvendig

Mandela mente at den svarte volden utelukkende skyldes apartheid-systemet, som trass den siste tids anstiksløsning - fortsatt rår grunn. På toppen av det hele har den hvite høyresiden i sør-afrikansk politikk erklært seg beredt til å forsvare apartheid med alle midler, vold inkludert.

- Ja, i virkeligheten har høyresiden allerede tydd til vold. Derfor er trusselen mot reformprosessen reell, sa han.

Etter Mandelas mening har reformprosessen i Sør-Afrika ennå ikke kommet til et definitivt vendepunkt. Derfor må det internasjonale samfunn opprettholde sin sanksjonspolitikk overfor apartheid-regimet.

Apartheid er ondskap

- Apartheid er ondskap, og denne ondskap må fjernes helt, ikke bare reformeres, fastslo ANC-lederen. - For vår del skal vi uopphørlig fortsette å utfordre hatets beryktede frø hvor de enn måtte finnes. Det er med denne ånden vi er kommet til Oslo. Det er denne ånden som har veiledet vårt folk gjennom århundrer, og det er denne ånden vi vil bygge vårt nye samfunn på.

Mandela la til at ANC ikke bare er motstander av hvit dominans, men også av svart. Løsningen på Sør-Afrikas problemer ligger ikke i at ett folk skal slavebinde et annet, men at alle mennesker, uansett rase, skal kunne nyte frihetens frukter.

- Deilig på fjorden

Det ble en kort pause fra verdensproblemer for en del av deltakerne på Hat-konferansen i Oslo mandag. Chai Ling, Vytautas Landsbergis, Elena Bonner og enkelte andre av konferanse-deltakerne tok et

avbrekk i form av en fjordtur med seilskipet «Vollan». Om bord kunne deltakerne spise lunsj i fred og ro. - Deilig å være på fjorden, sa en smilende Chai Ling.

SAGT PÅ KONFERANSEN:

Professor Moez Marzouki, Tunis:

(BU) - Begrepet hat har ingen plass i islam. Derimot finner vi begrepet frykt. Spørsmå-

annen frykt som er vel så viktig, og det er islams frykt for Vesten. Akkurat nå fosser vestlige krigsskip inn i Persiabukta. Det er opp til dere, Vestens folk, å opptre slik at islams frykt for Vesten ikke blir ytterligere forsterket.

- Jeg, og mange arabere med meg, har lenge kjempet mot Saddams Husseins diktatur. Likevel vil jeg oppfordre dere som er her og som har makt: Hjelp oss å bryte fryktens onde sirkel!

FRIHET: Frihet betyr frihet for alle, sa Nelson Mandela på konferansen i går. Her sammen med Nobelpris-vinner Eloe Wiesel. (Foto: Stein Marienborg)

Mandela vil mekle

ANC-leder Nelson Mandela er villig til å opptre som mekler i Golf-krisen. - Dersom jeg blir spurt om å delta i en delegasjon til Bagdad for å snakke med Iraks president Saddam Hussein, vil jeg vurdere spørsmålet både seriøst og med en positiv innstilling, sa Mandela til NTB i går kveld.

Det var den palestinske delegaten Hanna Siniora som på Hat-konferansen i Oslo mandag foreslo at Mandela bør delta i en delegasjon for å møte Iraks hersker, i et forsøk på å forhindre at Golf-krisen utvikler seg til krig.

- Den amerikanske eks-president Jimmy Carter og ANC-leder Nelson Mandela bør sammen delta i en slik delegasjon. De to har den nødvendige appell, og vil kunne oppnå tillit. Jeg ber konferansen om å be dem om å delta i en slik delegasjon, utgått fra

denne konferansen, så den palestinske redaktøren og forleggeren, som selv er en erfaren PLO-forhandler.

Nelson Mandela nyter en enorm prestisje og han taler med en moralsk tyngde som få er forunt, selv i et forum der så mange berømtheter er samlet som under hatkonferansen i Oslo. Derfor er det mange som ser på ham som mannen som ved å spille meklerens rolle skal kunne få stridende parter rundt om i verden til forhandlingsbordet.

kan gjøre oss i stand til å bryte hatets spiral.

John Kenneth Galbraith, professor i økonomi, USA:

(BU) - Vi har hørt mye om El Salvador de siste årene. Men av en eller annen grunn har vi hørt lite om at det bare er et fåtall familier som kontrollerer dette landets økonomi. Det samme er situasjonen

Landsbergis hos Syse

Litauens president Vytautas Landsbergis hadde i går i termiddag en tre kvarter lang samtale med statsminister Jan P.Syse. Landsbergis understreket at Litauen ønsket kulturelt og økonomisk samkvem med Norge, samtidig som han orienterte Syse om utviklingen i Litauen.

Ved siden av å ha et nært forhold til norske myndigheter, understreket Landsbergis at litauerne også ønsker å samarbeide med norsk næringsliv. Han ba imidlertid ikke om økonomisk hjelp.

- Litauen er ikke i en slik situasjon at vi kan be om hjelp utenfra. Men hvis vestlige land ønsker å hjelpe oss, er vi takknemlige, sa Landsbergis til pressen etter samtalen med Syse.

Landsbergis som er her i landet som deltaker på hatkonferansen, skal ha en ny

samtale med Syse og med andre representanter til norske myndigheter før han reiser hjem. Spørsmålet om norsk diplomatisk anerkjennelse av Litauen ble ikke tatt opp på dette første møtet.

Landsbergis sa under opphold i Danmark før han kom til Oslo, at det er grunn til å vente at mindre land går i spissen for full diplomatisk anerkjennelse av Litauen. Han trakk spesielt fram skandinaviske land, som historiske og kulturelle bånd til Litauen.

grensene, som tilsvarende kroner måneden. I de andre islamske republikkene er situasjonen langt på vei den samme. Holdningen til vå-

- FREEDOM MEANS FREEDOM FOR ALL

- We are here in spite of the urgent need for us to be in South Africa. To this conference we bring the hopes of millions, that pray to God that it will contribute in making an end to their suffering, said the South African freedom-leader Nelson Mandela in his keynote at the Hate-Conference yesterday.

Mandela's key note was expected with a keen interest and the 74 year old former Robben Island prisoner did not disappoint. With great eloquence and strong engagement/feelings he promised to change South Africa into a democratic society with freedom for all. Also for the white minority of the country.

No significance

- We shall build a society where the colour of the skin no longer has any significance, he assured.

With strength, Mandela emphasized that it is no use in fighting hate efficiently without dealing with the many urgent problems in the world today - hunger, homelessness, illiteracy, ignorance and diseases. That is why we have a common responsibility in closing the gap between the poor and the rich, between East and West and between North and South.

Successful Meetings

Mandela then spoke about the situation in South Africa, where the white minority government finally has started talks with the African National Congress (ANC).

- We have had two successful meetings between the government and the ANC, in Groote Schuur and in Pretoria. As an express of good will and the wish for reconciliation, the ANC at the end of the Pretoria meeting announced that the time of the armed struggle had passed. On their side the government said that they were willing to find a solution to the violence, which at that time was mainly affecting Natal.

Regrettable

- It is utmost regrettable that the ongoing violence has spread to many other parts of the country with such a cruelty that we have never witnessed before. The first clashes were on the 22nd July when fightings burst out in Sebokeng after an Inkatha rally. Only on this day alone more than 30 people were killed, and another 50 people injured. Since that day many hundreds have been killed and thousands wounded.

- What is clear, Mandela continued, is that forces opposing our last peace-initiative were behind these last outbreaks of violence. Their strategic aim is to undermine the peaceprocess we are supporting so laboriously. The violence will, however, not be allowed to derail un on the road to negotiations.

Sanctions necessary

Mandela siad that the black violence only could be blamed on the apartheid system, that - in spite of the face-lifting lately - still hold the ground. On top of it all, the white right-wing in South African politics has declared that they are ready to defend apartheid by all means, including violence.

- Yes, in reality the right-wing has already resorted to violence. So the threat to the peace-process is real, he said.

According to Mandela's opinion the process of reforms in South Africa has not yet reached a definitive turning point. That is why the international society must maintain sanctions against the apartheid-regime.

Apartheid is evil

- Apartheid is malice, and this wickedness must be completely eradicated, not only reformed, teh ANC-leader stated. On our part, we will continously challenge the notorious seed of hate where-ever it should be. It is with this spirit we have come to Oslo. This is the spirit that has guided our people thriugh centuries, and this is the spirit we will build our new societies upon.

Mandela added that the ANC is not only opposed to white domination, but also black. The solution to South Africa's problems does not lie in one group enslaving another, but in all people, irrespective of race, enjoying the fruits of freedom.

MANDELA WANTS TO MEDIATE

The ANC-leader Nelson Mandela is willing to mediate in the Gulf-crisis. - If I were asked to participate in a delegation going to Bagdad for talks with the Iraqi president Saddam Hussein, I would consider such a request seriously and with an open mind, Mandela told NTB yesterday.

It was the Palestine delegate at the conference, Hanna Siniora, that suggested that Mandela should be part of a delegation that should meet with the ruler of Iraq, in an attempt to prevent the Gulf-crisis from turning to open war.

- The American ex-president Jimmy Carter and the ANC-leader Nelson Mandela should be together in such a delegation. Those two have the necessary appeal, and they will gain confidence. I ~~will~~ ask this conference to request that they will be part of such a delegation, emanated from this conference, said the Palestine editor and publisher, who himself is an experienced PLO mediator.

Nelson Mandela is enjoying enormous prestige and he is talking with a moral weight that few are given, even in a forum like the Conference on the Anatomy of Hate, where so many celebrities have come together. That is why so many consider him as the man that can make people sit down at the negotiation table around the world when he plays the role of the mediator.